

Rozpoczęły się przygotowania do 38. Międzynarodowej Konferencji Archiwów Republiki Czeskiej, organizowanej w październiku 2019 r. przez Archiwum Miasta Stołecznego w Pradze we współpracy z Instytutem Historycznym Akademii Nauk Republiki Czeskiej, Wydziałem Humanistycznym Uniwersytetu Karola, Instytutem Historii Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu JE Purkyně w Ústí nad Labem oraz Instytutem Historycznym i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Konferencja zorganizowana zostanie pod hasłem „Miasto się bawi - od średniowiecza do 1848 r. Praga jako centrum życia kulturalnego”.

Celem konferencji jest poruszenie różnych tematów związanych z rozrywką, życiem kulturalnym i alternatywnymi formami zabawy społeczeństwa miejskiego, zarówno w przestrzeni prywatnej, jak i publicznej miasta od średniowiecza do połowy XIX wieku. Organizatorzy pragną przyrzeć się nie tylko zjawisku rozrywki w środowisku miejskim, jego różnym aspektom i zmianom funkcji, ale także temu, jak było modyfikowane, jak było postrzegane przez mieszkańców miasta, przedstawicieli administracji świeckiej i kościelnej.

Rozrywka stanowiła część organizacji przestrzeni miasta od średniowiecza do tego stopnia, że można ją uznać za jedną z oznak miejskości. Miasta, w zależności od stopnia zróżnicowania społecznego, potencjału gospodarczego i swych funkcji, stawały się historycznymi ośrodkami życia kulturalnego, różniącymi się jakością ofert rozrywkowych, ich różnorodnością i form odpoczynku. Praga, jako metropolia, oferowała niewątpliwie szeroki wachlarz możliwości spędzania wolnego czasu i uczestniczenia w rozrywce.

Miasto zapewniało rozrywkę zarówno publiczną, jak i prywatną. W średniowieczu i w czasach nowożytnych rozrywka odbywała się w przestrzeni wspólnej - w mieście, na ulicach, na targowiskach, w ratuszach, ale także w przestrzeniach zamkniętych, na przykład w karczmach, do których później dołączyły kawiarnie i winiarnie. Rozrywka związana była również z prywatną strefą mieszczańskich gospodarstw domowych, w których mieszkańcy mogli spędzać wolny czas każdego dnia, korzystając z różnych form zabawy, począwszy od gier stołowych i karcianych, lektury książek, a skończywszy na grze na instrumentach, tańcach, działalności literackiej itp. Wyjątkowymi okazjami dla rozrywki stawały się, celebrowane bardzo uroczysto, obwarowane wieloma rytuałami, święta rodzinne, takie jak chrzty, wesela i urodziny.

Regularne okazje udziału w zabawach w przestrzeni publicznej we wczesnym okresie nowożytnym oferowały przede wszystkim targi, karnawały lub karnawałowe lub niektóre uroczystości cechowe (np. strzelanie do kura). Do podstawowych form rozrywki mieszczan, takich jak muzykowanie i taniec, czy teatr, należały także do zabawy uliczne, a później sport. Wraz z nadejściem oświecenia, a następnie w związku z industrializacją aktywności te przechodziły proces instytucjonalizacji. W miastach budowano stałe obiekty ze scenami, a przy nich organizowały się teatry miejskie, pojawił się sal koncertowe, taniec przeniesiona do sal tanecznych, prywatne zabawy przekształcały się często komercyjnymi imprezami publicznymi. Akrobatów, treserów, śpiewaków i innych artystów ulicznych przeniesiono do kabaretów, cyrku, menażerii, zbiorów osobliwości (panoptików) itp. Organizowanie rozrywki profesjonalizowało się i jej aktorzy do swoich zawodów zaczęli przygotowywać się w fachowo zarządzanych placówkach oświatowych – w szkołach tańca, konserwatoriach itd. Wraz z rozwojem industrializacji pojawiły się też nowe formy rozrywki w postaci publicznej prezentacji technicznych wynalazków i innych nowinek.

W XIX wieku rozrywka otrzymała także wymiar narodowy, a jej uprawianie było integralną częścią wysiłków zmierzających do zdominowania i przededefiniowania przestrzeni miejskiej. W tym okresie jednak rozrywka często przekraczała granice miasta, przenosząc się w jego najbliższe otoczenie. Już pod koniec XVII wieku najbogatsi mieszczaństwo dla odpoczynku wznosili w sąsiedztwie miast wille otoczone ogrodami. Później inne warstwy społeczeństwa miejskiego kierowały swe zainteresowania na podmiejską naturę.

Do pakietu wypoczynkowego mieszczaństwa zaczęły wchodzić niedzielne wycieczki i spacer, które wraz z otwarciem się miast i zburzeniem ich murów zyskały przestrzeń w swoich centrach w nowo zakładanych parkach. W wielu miastach europejskich już w XVIII wieku na przedmieściach pojawiły się miejsca, które stały się prekursorami parków rozrywki. Dla miast, w okolicy których znajdowały się kurorty, był to okres rozkwitu pobytów uzdrowiskowych, mających znaczący wymiar społecznej rozrywki. Jej działanie w przestrzeni publicznej nigdy nie było całkowicie wolne i nieuregulowane, podlegając koncesjonowaniu i nadzorowi. Zakres tego nadzoru został wzrósł we wczesnym okresie nowożytnym w związku z powstaniem żandarmerii wiejskiej (Gute Policey). Jednocześnie regulacja ta dała przestrzeń instrumentalizacji całej sfery wykorzystania czasu wolnego. Z nim powiązany był ściśle i znaczący fenomen miejskiej kultury i rozrywki, czyli humor i satyra, widoczne szczególnie w mediach drukowanych (kalendarze, almanachy, gazety i czasopisma). Rozrywka w mieście ukazywała historyczny sposób wypoczynku, edukacji, wychowania, lub z drugiej strony, służyła jako źródło utrzymania, ale także jako środek konsolidacji powiązań w ramach poszczególnych segmentów społeczeństwa miejskiego, określonych społecznie, religijnie, zawodowo lub etnicznie, jako narzędzie instrumentalizacji, związane z polityką władzy świeckiej i kościelnej, ale także jako środek komunikacji.

Przemiany tych funkcji, a także wiele innych aspektów, takich jak to, na czym polegały poszczególne etapy rozwoju miasta dla rozrywki i jak zmieniło ono swój wygląd, postrzegany i doświadczany przez mieszkańców, jak to widziały władze municypalne, a także reprezentanci władzy świeckiej i duchownej, jak odnosili się do niej intelektualiści itd. – to wszystko i wiele innych zagadnień, które organizatorzy konferencji pragną ukazać na przykładzie Pragi od średniowiecza do powstania społeczeństwa obywatelskiego, wszystko to w ocenie porównawczej. Organizatorzy pragną porównać sytuację w Pradze ze środowiskiem miejskim na ziemiach czeskich, ale także w stolicach innych państw.

Zainteresowani aktywnym uczestnictwem w konferencji winni przesłać swoje zgłoszenia do dnia 15 kwietnia 2019 r., podając imię, nazwisko, tytuł oraz nazwę instytucji, jaką reprezentują, wraz ze streszczeniem planowanego referatu. Czas przewidziany na każde wystąpienie wynosi 15-20 minut. Językami konferencyjnymi będą czeski i niemiecki (tłumaczenie symultaniczne) oraz angielski. Przewiduje się druk wygłoszonych referatów (nie przekraczających 25 znormalizowanych stron) w ramach serii „[Documenta Pragensia](#)”. Konferencja odbędzie się w dniach 22 i 23 października 2019 r. w Pradze, w siedzibie Akademii Nauk Republiki Czeskiej, ul. Národní 3.

Zgłoszenie i streszczenie referatu należy przesłać do: PhDr. Markéta Růčková, Ph.D., Archiv hl. města Prahy, Archivní 6, 149 00 Praha 4, Czechy, tel.: 236 004 020; e-mail: Marketa.Ruckova@praha.eu URL: www.ahmp.cz

CZECHY: Zapowiedź historycznej konferencji naukowej „Miasto się bawi”

Wpisany przez Ivo Łaborewicz

poniedziałek, 11 lutego 2019 21:08 - Poprawiony poniedziałek, 11 lutego 2019 21:15

[Call for Papers: Město se baví \(do roku 1848\)](#) , 22.-23. října 2019, Praha, mezinárodní konference

Więcej: [Město se baví – od středověku do roku 1848](#) Praha jako centrum kulturního života

oprac. Ivo Łaborewicz

Archiwum Państwowe Oddział w Jeleniej Górze